

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.
2023/165

Vår ref.
23/297

Dato
08.02.2023

Dokument 8: 85 S (2022–2023) – Representantforslag om en ny engangsløsning for lengeværende asylsøkere og statsløse

Jeg viser til brev 16. januar d.å. fra Kommunal- og forvaltningskomiteen, hvor det bes om min vurdering innen av forslagene i Dokument 8: 85 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tobias Drevland Lund, Grete Wold, Lars Haltbrekken, Dag-Inge Ulstein, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Lan Marie Nguyen Berg og Irene Ojala om en ny engangsløsning for lengeværende asylsøkere og statsløse.

Forslaget lyder som følger:

1. Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg for å evaluere håndteringen av engangsløsningen for lengeværende eldre asylsøkere.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at alle som søkte seg engangsløsningen for lengeværende eldre asylsøkere av 2019 og fikk avslag, gis en ny vurdering av sine søknader.
3. Stortinget ber regjeringen, på bakgrunn av en evaluering av den første engangsløsningen for eldre asylsøkere med lang botid i Norge, om å komme tilbake til Stortinget innen rimelig tid med et forslag til en ny engangsløsning for lengeværende asylsøkere uavhengig av alder, der de som har vært i Norge i mer enn fem år, gis mulighet til å søke.
4. Stortinget ber regjeringen følge opp de konkrete anbefalingene fra FNs høykommissær for flyktninger fra 2015, herunder ta inn en definisjon av statsløse i det nasjonale regelverket, slik at forvaltningen bedre kan vurdere om en person er statsløs eller ikke.

5. Stortinget ber regjeringen sørge for at de som har fått oppholdstillatelse, og de som nå gis det, gis mulighet til, og at det tilrettelegges for, å søke familiegjenforening.
6. Stortinget ber regjeringen sørge for at de som får oppholdstillatelse, gis samme rettigheter som norske borgere.
7. Stortinget ber regjeringen sørge for at de som ikke har fått opphold i Norge, sikres tilgang på helsetjenester, tannhelsetjenester og psykisk helsehjelp.»

Forslagets punkt 1 og 2

Regjeringen Solbergs engangsløsning for asylsøkere med mer enn 16 års oppholdstid, som trådte i kraft i april 2021, hadde klare, strengt avgrensede kriterier. I høringsnotatet fra februar 2020 ble det anslått at om lag 50 personer ville få oppholdstillatelse etter ordningen. Justis- og beredskapsdepartementet har ikke mottatt informasjon som tilsier at bestemmelsen ikke er praktisert i tråd med forutsetningene, og antallet som fikk tillatelse etter ordningen er i tråd med antakelsene i forkant (65 personer). Jeg ser derfor ikke grunn til å nedsette et utvalg for å evaluere ordningen eller foreta nye vurderinger av endelig avgjorte søknader etter ordningen.

Forslagets punkt 3

Etter utlendingsloven har utlendinger med endelig avslag på søknad om beskyttelse (asyl) en plikt til å forlate Norge. Utreise skal skje av eget tiltak innen en fastsatt frist. Dersom utreisefristen ikke overholdes, kan vedkommende uttransporteres med tvang. Jeg mener det er helt sentralt at vi fastholder asylsøkeres plikt til å rette seg etter lovlig fattede avslag. Dersom de som ikke samarbeider om retur gis oppholdstillatelse i Norge etter en viss botid, vil det bidra til at enda færre respekterer plikten til å forlate landet i fremtiden. Dette vil undergrave både asylinstituttet og en regulert innvandring til Norge.

Representantene har i bakgrunnen for forslaget lagt til grunn at en del personer som har fått avslag på sin asylsøknad ikke kan reise tilbake til sine hjemland. Jeg mener dette utgangspunktet ikke stemmer. De aller fleste asylsøkere som får endelig avslag kan returnere til hjemlandet dersom de oppgir riktig identitet og samarbeider med norske myndigheter om hjemreisen. De som ikke selv får, eller ønsker, bistand fra sine konsulære myndigheter til å skaffe pass eller ID-dokumenter, kan søke om assistert retur. Assistent retur er en praktisk ordning for hjelp til retur, herunder hjelp til å skaffe reisedokumenter, tilskudd til returen og reintegreringsstøtte. Det er svært få land (om noen) som nekter å ta imot egne borgere *som selv ønsker å returnere*. For de få tilfellene der retur ikke kan skje til tross for at den det gjelder har samarbeidet, åpner utlendingsforskriften § 8-7 for at det kan gis oppholdstillatelse som gir rett til å ta arbeid. Det er en forutsetning at det ikke er tvil om utlendingens identitet.

Forslagets punkt 4

Arbeids- og inkluderingsdepartementet skal gjøre en gjennomgang av statsborgerregelverket blant annet for å sørge for et mer digitaliseringsvennlig

regelverk, og også for å se på sammenhengen både innad i statsborgerregelverket og med andre relevante regelverk. Departementet vil i dette arbeidet vurdere anbefalingen om å ta inn en definisjon av statsløshet i statsborgerlovgivningen.

Forslagsstillerne viser i bakgrunnen for forslaget til at UNHCR anbefaler en egen prosedyre for å fastslå om en person er statsløs. Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) tilstreber å gjøre grundige identitets- og troverdighetsvurderinger. I tillegg til å se hen til søkerens forklaring, kan det gjennomføres språktester, og opplysninger søkeren gir blir kontrollert opp mot kjent landkunnskap fra Landinfo (en faglig uavhengig enhet i utlendingsforvaltningen). Nasjonalt ID-senter bidrar også til å styrke utlendingsforvaltningens arbeid med å avklare identiteten til utlendinger som søker om oppholdstillatelse i Norge. Jeg har ikke holdepunkter for å tro at saksbehandlingen på dette punkt ikke er god nok i dag, eller at det er nødvendig å innføre en egen prosedyre i utlendingsregelverket for å fastslå om noen er statsløse.

Forslagets punkt 5 og 6

Utlendinger som gis oppholdstillatelse i Norge etter søknad om beskyttelse gis blant annet rett til helsehjelp og til å ta arbeid, på lik linje med øvrige innbyggere i Norge. Til dem som ikke kan dokumentere sin identitet og som heller ikke har et behov for beskyttelse, kan det gis oppholdstillatelse med begrenset adgang til familieinnvandring. Regelverket er ment å stimulere til fremleggelse av ID-dokumenter og avklaring av identitet. At det oppholder seg mennesker i Norge på mulig falsk identitet er et samfunnsproblem, og regelverket bør bidra til å forhindre dette ved å gi incentiver til samarbeid om avklaring av egen identitet og fremleggelse av ID-dokumenter. Jeg mener dette er viktige hensyn, og jeg kan ikke se at det i begrunnelsen for forslaget fremkommer argumenter som tilsier en annen vurdering.

Forslagets punkt 7

Helse- og omsorgsministeren opplyser at Helse- og omsorgsdepartementet har startet arbeidet med en gjennomgang for å sikre at rettighetene i forskrift om tjenester til personer uten fast opphold praktiseres etter intensjonen. Departementet har i den forbindelse invitert Røde Kors og Kirkens Bymisjon, som sammen driver helsesentrene for papirløse migranter i Oslo og Bergen, til et møte der de kan gi innspill til hvordan en slik gjennomgang bør innrettes og gjennomføres.

Med hilsen

Emilie Mehl

